

Årsrapport 2018

Östermalms stadsdelsnämnd

Rapport från
stadsrevisionen
Nr 11, 2019
Dnr: 3.1.4-32/2019

Den kommunala revisionen är fullmäktiges kontrollinstrument för att granska den verksamhet som bedrivits i nämnder och bolag. Stadsrevisionen i Stockholm stad granskar nämnders och styrelser ansvarstagande för att genomföra verksamheten enligt fullmäktiges uppdrag. Stadsrevisionen omfattar både de förtroendevalda revisorerna och revisionskontoret.

I årsrapporter för nämnder och granskningspromemorior för bolagsstyrelser sammanfattar stadsrevisionen det gångna årets granskningar och bedömningar av verksamheten. Granskningar som genomförs under året kan också publiceras som projektrapporter.

Publikationerna finns på stadsrevisionens hemsida, stad.stockholm/revision. De kan också beställas från revisionskontoret, revision.rvk@stockholm.se.

Till
Östermalms stadsdelsnämnd

Årsrapport 2018

Revisorerna i revisorsgrupp 3 har avslutat revisionen av Östermalms stadsdelsnämnds verksamhet under 2018.

Revisorerna bedömer att Östermalms stadsdelsnämnd delvis bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och tillfredsställande sätt. Två av fullmäktiges fyra inriktningsmål bedöms vara delvis uppfyllda, *Ett Stockholm som håller samman* och *Ett demokratiskt hållbart Stockholm*.

Vi hänvisar i övrigt till bifogad årsrapport som revisorerna behandlade den 20 mars 2019. Rapporten överlämnas till Östermalms stadsdelsnämnd för yttrande senast den 28 juni 2019.

På uppdrag av revisorerna i revisorsgrupp 3.

Ulf Bourker Jacobsson
Ordförande

Åsa Hjortsberg Sandgren
Sekreterare

Sammanfattning

Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi

Sammantaget bedöms att Östermalms stadsdelsnämnd från ekonomisk synpunkt har bedrivit verksamheten på ett tillfredsställande sätt. Bedömningen grundar sig på att det ekonomiska utfallet ligger inom budget. Däremot bedöms det verksamhetsmässiga resultatet inte vara helt förenligt med kommunfullmäktiges mål. I verksamhetsberättelsen redovisar nämnden att två inriktningsmål bedöms som delvis uppfyllda *Ett Stockholm som håller samman och Ett demokratiskt hållbart Stockholm*.

En granskning har genomförts för att bedöma om nämnden har rutiner och arbetsätt för att uppmärksamma och ge stöd till barn med behov av särskilt stöd i förskolan. Den sammanfattande bedömningen är att nämnden har rutiner och arbetsätt utifrån vad som anges i skollagen och läroplanen för att uppmärksamma barn med behov av särskilt stöd i förskolan.

Intern kontroll

Den samlade bedömningen, grundad på årets granskning, är att nämndens styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten i huvudsak har varit tillräcklig. Arbetet med den interna kontrollen är integrerat i organisation, system och det löpande arbetet.

En granskning har genomförts av om nämnden har en tillräcklig intern kontroll som säkerställer att lagen om offentlig upphandling (LOU) och stadens riktlinjer efterlevs gällande direktupphandling. Den sammanfattande bedömningen är att nämnden inte har en helt tillräcklig intern kontroll för att säkerställa att LOU och stadens riktlinjer efterlevs gällande direktupphandling.

Under året har revisionskontoret även granskat inköpsprocessen, löneprocessen, utbetalningsrutiner för ekonomiskt bistånd, moms-hantering, behörigheter i stadens ekonomisystem Agresso samt intäktprocessen för barn- och äldreomsorgsavgifter och bostads-hyror. Granskningarna har inte identifierat några väsentliga avvikelser i den interna kontrollen. Några utvecklingsområden har dock identifierats, bl.a. avseende kontroller i syfte att säkerställa att alla utförda tjänster faktureras. Vidare att kontroller införs som säkerställer att avdragsbegränsningar och återsökning avseende moms blir korrekta.

Bokslut och räkenskaper

Bokslut och räkenskaper bedöms i allt väsentligt vara rättvisande samt följa gällande regler och god redovisningssed.

Uppföljning av tidigare års granskningar

Nämnden har delvis beaktat revisorernas synpunkter/rekommendationer i föregående års granskningar.

Innehåll

1. Årets granskning	1
2. Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi.....	1
2.1 Ekonomiskt resultat.....	2
2.2 Verksamhetsmässigt resultat.....	3
3. Intern kontroll	4
4. Bokslut och räkenskaper	5
5. Uppföljning av tidigare års granskning	5

Bilagor

Bilaga 1 – Årets granskningar	7
Bilaga 2 – Uppföljning av lämnade rekommendationer	11
Bilaga 3 – Bedömningskriterier	13

1. Årets granskning

Den årliga revisionen omfattar granskningar och bedömningar inom följande områden:

- Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi
- Intern kontroll
- Bokslut och räkenskaper

Revisionen har utförts enligt kommunallagen och andra tillämpliga lagar samt reglementet för stadsrevisionen och god revisionssed i kommunal verksamhet. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge en rimlig grund för bedömning av nämndens verksamhet. Kriterier för bedömningen redovisas i bilaga 3.

I rapporten redovisas översiktligt resultatet av revisionsårets grundläggande och fördjupade granskningar. De granskningar som genomförts under revisionsåret redovisas närmare i bilaga 1.

En uppföljning av hur nämnden har beaktat rekommendationer från tidigare års granskningar redovisas översiktligt i rapporten och mer detaljerat i bilaga 2.

De förtroendevalda revisorerna har träffat representanter för nämnden våren 2018 i samband med genomgång av 2017 års granskning och avstämning inför år 2018.

Granskningsledare har varit Åsa Hjortsberg Sandgren vid revisionskontoret och Lars Dahlin vid PwC AB.

Årsrapporten har faktakontrollerats av förvaltningen.

2. Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi

I detta avsnitt redovisas en granskning av om nämndens resultat är förenligt med kommunfullmäktiges mål samt följt de beslut, riktlinjer, gällande lagstiftning och andra föreskrifter som gäller för verksamheten. Bedömningen avser såväl genomförandet som resultatet av verksamheten.

Sammantaget bedöms att Östermalms stadsdelsnämnd från ekonomisk synpunkt ha bedrivit verksamheten på ett tillfredsställande sätt. Bedömningen grundar sig på att det ekonomiska utfallet ligger inom budget. Däremot bedöms det verksamhetsmässiga resultatet inte vara helt förenligt med kommunfullmäktiges mål. Nämnden redovisar att två av fyra inriktningsmål samt att nio av kommunfullmäktiges 26 mål för verksamhetsområdet bedöms som delvis uppfyllda.

2.1 Ekonomiskt resultat

2.1.1 Driftverksamhet

Nämnden redovisar följande utfall och avvikelser för år 2018:

Driftverksamhet (mnkr)	Budget 2018	Bokslut 2018			Budgetavvikelse 2017
		Utfall	Avvikelse		
Kostnader	1 596,3	1 581,5	14,8	0,9 %	31,1
varav kapitalkostnader	7,2	6,3	0,9	12,5 %	0,1
Intäkter	178,5	192,9	14,4	0,8 %	18,3
Verksamhetens nettokostnader	1 417,8	1 388,5	29,3	2,1 %	49,5
Verksamhetens nettokostnader efter resultatöverföringar	1 417,8	1 387,8	30,0	2,1 %	52,7

Av ovanstående redovisning framgår att nämndens utfall avviker med 30 mnkr i förhållande till budgeten. Utfallet visar att budgethållningen har varit tillräcklig.

De största avvikelserna finns inom verksamhetsområdena äldreomsorg (21,8 mnkr) och förskoleverksamhet (-6,0 mnkr).

Enligt nämndens redovisning beror äldreomsorgens överskott i huvudsak på att beställarsidan har haft lägre kostnader inom verksamheterna hemtjänst och vård- och omsorgsboenden till följd av en minskad efterfrågan. Vidare har kostnader för övertagandet av Rio vård- och omsorgsboende blivit lägre än beräknat.

Inom förskoleverksamheten är underskottet till övervägande del en följd av högre hyreskostnader med anledning av nya lokaler och omförhandlingar av befintliga hyreskontrakt.

Nämnden har i huvudsak förklarat avvikelserna på ett tillfredsställande sätt.

Sammantaget redovisar nämndens resultatenheter ett negativt utfall i förhållande till budget. Under året har 0,7 mnkr tagits i anspråk vilket gör att den samlade resultatfonden vid utgången av 2018 uppgår till 6,8 mnkr.

2.1.2 Investeringsverksamhet

Av nämndens tilldelade medel om 21,4 mnkr har 18,3 mnkr förbrukats. Nämndens utfall för investeringsverksamheten avviker med 3,1 mnkr i förhållande till budget. Ej utnyttjad budget uppges vara maskiner och inventarier.

Nämnden har i huvudsak förklarat avvikelserna på ett tillfredsställande sätt.

2.2 Verksamhetsmässigt resultat

Nämndens resultat för 2018 bedöms inte vara helt förenligt med de mål som fullmäktige fastställt. Bedömningen grundas på en granskning av nämndens redovisning i verksamhetsberättelsen av i vilken utsträckning kommunfullmäktiges inriktningsmål, verksamhetsmål, indikatorer och aktiviteter, de egna nämndmålen, nämndindikatorerna och nämndaktiviteterna har uppfyllts samt på övriga granskningar som har genomförts under året.

Nämndens verksamhetsberättelse ger i allt väsentligt en rättvisande bild av det verksamhetsmässiga resultatet. Nämnden har avrapporterat beslutade mål och uppdrag. Avrapporteringen ger rimliga förutsättningar att kunna bedöma måluppfyllelse.

I verksamhetsberättelsen redovisar nämnden att två av inriktningsmålen *Ett Stockholm som håller samman* och *Ett demokratiskt hållbart Stockholm* bedöms som delvis uppfyllda. Nämnden bedömer vidare att endast 17 av kommunfullmäktiges 26 mål för verksamhetsområdet har uppfyllts. Resterande nio bedöms vara delvis uppfyllda.

Inriktningsmålen *Ett klimatsmart Stockholm* och *Ett ekonomiskt hållbart Stockholm* uppfylls enligt nämndens bedömning.

Jämfört med föregående år har utfallen för årsmålen avseende sex verksamhetsmål försämrats bland annat *Alla barn i Stockholm har goda och jämlika uppväxtvillkor*, *Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet* och *Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor*. För majoriteten av indikatorerna rör det sig om mindre förändringar och utfallen är för flertalet indikatorer i nivå med stadens genomsnitt.

Revisionskontorets granskning visar att det finns grunder för nämndens målbedömning.

Revisionskontoret har genomfört en granskning för att bedöma om nämnden har rutiner och arbetssätt för att uppmärksamma och ge stöd till barn med behov av särskilt stöd i förskolan. Den sammanfattande bedömningen är att det finns rutiner och arbetssätt utifrån vad som anges i skollagen och läroplanen för att uppmärksamma barn med behov av särskilt stöd i förskolan. Granskningen redovisas mer ingående i bilaga 1.

3. Intern kontroll

I detta avsnitt redovisas en granskning av nämndens interna kontroll. Av granskningen framgår i vilken utsträckning arbetet är integrerat i organisation, system och det löpande arbetet samt om nämnden utvärderar och följer upp den interna kontrollen.

Den samlade bedömningen, grundad på årets granskning, är att nämndens styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten varit tillräcklig. Av redovisningen framgår att inga väsentliga brister har noterats. Några utvecklingsområden har dock identifierats, bl.a. avseende dokumentation vid direktupphandling och kontroller i syfte att säkerställa att alla utförda tjänster faktureras.

Nämndens system för intern kontroll är aktuellt och upprättat i enlighet med Stockholms stads anvisningar. Arbetet med den interna kontrollen är integrerat i organisation, system och det löpande arbetet. Nämnden har en årlig riskbedömning som fångar upp väsentliga risker och hur de ska hanteras. Utifrån denna har en plan för intern kontroll upprättats. Nämnden följer upp den interna kontrollen systematiskt och regelbundet. Kontroller enligt den interna kontrollplanen har genomförts under året och de avvikelser som påträffats har dokumenterats och åtgärdats.

Ekonomi och verksamhet följs systematiskt upp i samband med nämndens månads- och tertialrapporter.

Nämndens prognossäkerhet i årets tertialrapporter har varit bristfällig. Avvikelsen mellan den prognos som lämnades i tertialrapport 2 och utfallet vid bokslutet blev -2 procent. Det är främst verksamhetsområdet äldreomsorg som står för avvikelsen. Bland annat anger nämnden att det beror på minskad efterfrågan av såväl platser på vård- och omsorgsboenden som utförda hemtjänst-timmar. Nämnden erhöll vidare en budgetjustering om 4,4 mnkr

efter beslut i kommunfullmäktige i december för avveckling av Dianagårdens vård och omsorgsboende.

En granskning har genomförts av om nämnden har en tillräcklig intern kontroll som säkerställer att lagen om offentlig upphandling (LOU) och stadens riktlinjer efterlevs gällande direktupphandling. Den sammanfattande bedömningen är att nämnden inte har en helt tillräcklig intern kontroll för att säkerställa att LOU och stadens riktlinjer efterlevs gällande direktupphandling. Nämnden rekommenderas att säkerställa att direktupphandlingar dokumenteras enligt lagstiftning och följer stadens riktlinje för direktupphandling samt att utarbeta riktlinjer enligt gällande regelverk för direktupphandling.

Övriga granskningar som har genomförts av nämndens interna kontroll har omfattat behörigheter i stadens ekonomisystem Agresso, inköpsprocessen, löneprocessen och utbetalningsrutiner för ekonomiskt bistånd. Den interna kontrollen i granskade rutiner bedöms vara tillräcklig. Granskning av intäktprocessen för barn- och äldreomsorgsavgifter och bostadshyror samt momshantering visar dock på vissa utvecklingsområden. Nämnden rekommenderas bl.a. att införa kontroller som säkerställer att alla utförda tjänster faktureras. Vidare att kontroller införs som säkerställer att avdragsbegränsningar och återsökning avseende moms blir korrekta. Granskningarna redovisas mer ingående i bilaga 1.

4. Bokslut och räkenskaper

I detta avsnitt redovisas en bedömning av om nämndens bokslut är rättvisande samt om räkenskaperna är upprättade enligt kommunala redovisningslagen och god redovisningssed.

Sammanfattningsvis bedöms att bokslut och räkenskaper i allt väsentligt är rättvisande. Bedömningen baseras på en granskning av nämndens bokslut och på de övriga granskningar som genomförts under året.

5. Uppföljning av tidigare års granskning

Tidigare års granskning av nämndens verksamhet har utmynnat i ett antal rekommendationer. Revisionskontoret följer löpande upp och bedömer hur nämnden har beaktat rekommendationerna.

Av de granskningar som följts upp under 2018 har nämnden i huvudsak beaktat revisionens rekommendationer, se bilaga 2.

Bilaga 1 – Årets granskningar

Granskningar under perioden april 2018 - mars 2019

Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi

Barn i behov av särskilt stöd i förskolan

En granskning har genomförts för att bedöma om Östermalms stadsdelsnämnd har rutiner och arbetssätt för att uppmärksamma och ge stöd till barn med behov av särskilt stöd i förskolan.

I de fall det uppmärksammas att barn har behov av särskilt stöd genomförs en kartläggning och en handlingsplan tas fram. I handlingsplanen beskrivs mål för det aktuella barnet samt vilket arbetssätt och/eller anpassningar i miljön som behöver genomföras för att barnet ska nå de uppsatta målen. Specialistkompetens finns att tillgå på förvaltningen.

Handlingsplanen följs upp minst en gång per termin men kan vid behov ses över oftare. Förskolans personal har olika forum för uppföljning och utvärdering av det stöd som ges till det enskilda barnet men också för verksamheten. Förskolorna har dialog med vårdnadshavarna kring barnets utveckling och lärande samt målen i handlingsplanen. Forum för detta är de årliga utvecklingssamtalen men även löpande dialoger förs.

Den sammanfattande bedömningen är att nämnden har rutiner och arbetssätt utifrån vad som anges i skollagen och läroplanen för att uppmärksamma barn med behov av särskilt stöd i förskolan.

Intern kontroll

Direktupphandling

En granskning har genomförts av om nämnden har en tillräcklig intern kontroll som säkerställer att lagen om offentlig upphandling (LOU) och stadens riktlinjer efterlevs gällande direktupphandling.

Granskningen visar att nämnden har en organisation för upphandling och inköp. Enhetschef har delegation att genomföra direktupphandlingar. Nämnden saknar dock lokala rutiner för hur direktupphandlingar ska genomföras och dokumenteras. Inköpssamordnare informerar löpande chefer och andra funktioner på förvaltningen om upphandlings- och inköpsfrågor, bl.a. om stadens

riktlinjer för direktupphandling. Vidare har utbildningsinsatser anordnats.

Nämnden har en hög användning av stadens inköpssystem och dess internkontrollplan för 2018 omfattar följsamhet till ingångna avtal. Nämnden saknar dock systematik för uppföljning av att inköp/upphandlingar av samma slag inte sammantaget överstiger gränsen för när direktupphandling inte längre är tillåten.

Kontroller visade att nämnden i vissa fall inte följer dokumentationskravet som framgår av lagstiftningen och stadens riktlinje. Utifrån stickprovskontrollerna bedöms tre av sex direktupphandlingar inte ha genomförts på ett tillfredsställande sätt.

Revisionskontorets sammantagna bedömning är att nämnden inte har en helt tillräcklig intern kontroll för att säkerställa att LOU och stadens riktlinjer efterlevs gällande direktupphandling.

Nämnden rekommenderas att:

- Säkerställa att direktupphandlingar dokumenteras enligt lagstiftning och följer stadens riktlinje för direktupphandling.
- Utarbeta riktlinjer enligt gällande regelverk för direktupphandling.

Behörigheter i ekonomisystemet Agresso

En granskning har genomförts i syfte att bedöma om den interna kontrollen är tillräcklig avseende tilldelning, uppföljning och borttag av behörigheter i Agresso. Den sammanfattande bedömningen är att den interna kontrollen i granskad rutin är tillräcklig. Bedömningen grundar sig främst på att det sker kontinuerlig genomgång av tilldelade behörigheter och att det inte förekommer otillåtna rollkombinationer.

Intäktprocessen

En granskning har genomförts i syfte att bedöma om den interna kontrollen är tillräcklig avseende intäktprocessen för barnomsorgsavgifter, äldreomsorgsavgifter och bostadshyror. Den sammanfattande bedömningen är att den interna kontrollen i granskad rutin är i huvudsak tillräcklig. Bedömningen grundar sig på att nämnden följer stadens riktlinjer och även har egna förvaltningsspecifika kontroller. Det saknas dock kontroller som säkerställer att samtliga tjänster har fakturerats. Nämnden rekommenderas införa kontroller i syfte att säkerställa att samtliga tjänster faktureras.

Inköpsprocessen

En granskning har genomförts i syfte att bedöma om den interna kontrollen är tillräcklig avseende inköpsprocessen. Den sammanfattande bedömningen är att den interna kontrollen i granskad rutin är tillräcklig. Bedömningen grundar sig bland annat på att det finns fungerande rutiner för löpande uppföljning och kontroll av upplagda attestbehörigheter. Vidare finns rutiner som säkerställer att inköp av varor och tjänster sker i enlighet med stadens regler och att lagstiftning och att upphandlade avtal efterlevs. Vidare följer förvaltningen upp systemutnyttjande, vilket uppgår till närmare 80 procent för 2018.

Ekonomiskt bistånd

En granskning har genomförts i syfte att bedöma om den interna kontrollen avseende utbetalningsrutinerna för ekonomiskt bistånd är tillräcklig. Den sammanfattande bedömningen är att den interna kontrollen i granskad rutin är tillräcklig. Bedömningen grundar sig främst på att det finns en arbetsfördelning för försörjningsstödsprocessen och att den stadsövergripande rutinen för avstämning innan utbetalning tillämpas.

Momshantering

En granskning har genomförts i syfte att bedöma om hanteringen av moms är korrekt mot bakgrund av de materiella momsregler som föreligger, om den kontroll som görs är tillräcklig samt om moms-kompensation söks på ett korrekt sätt. Den sammanfattande bedömningen är att den interna kontrollen i granskad rutin inte är helt tillräcklig. Bedömningen grundar sig på brister i den interna kontrollen avseende de områden där det finns avdragsbegränsningar samt avseende återsökning av moms. Nämnden rekommenderas att säkerställa den interna kontrollen avseende de områden där det finns avdragsbegränsningar samt avseende återsökning av moms.

Löneprocessen

En granskning har genomförts av lönehanteringen i syfte att bedöma om nämnden har en intern kontroll som säkerställer att räkenskaperna är rättvisande. Granskningen har genomförts genom en registeranalys på nämndens samtliga lönetransaktioner under perioden 1 januari 2018 till och med 31 augusti 2018. Bland annat har kontroll av reseräkning, traktamenten, ologiska/avvikande personnummer och ålder ingått i analysen. Vidare har avstämning av transaktioner skett mot personalregister. De avvikelser som rapporterats i registeranalysen har verifierats genom stickprov.

Revisionskontoret bedömer att nämnden har en intern kontroll som säkerställer att räkenskaperna är rättvisande avseende lönehanteringen. Bedömningen grundar sig på att samtliga avvikelser har verifierats utan anmärkning.

Bilaga 2 – Uppföljning av lämnade rekommendationer

AR – Års- rapport P – Projekt- rapport	Rekommendation	Åtgärdat			Kommentar	Följs upp
		Ja	Delvis	Nej		
ÅR 2016	Kvalitetsledningssystem inom IOF Nämnden bör säkerställa samt följa upp att det årligen upprättas en kvalitetsberättelse både på avdelnings- och enhetsnivå, i enlighet med vad som angivits i nämndens kvalitetsledningssystem och på plats, exempelvis i samband med verksamhetsuppföljningen, särskilt kontrollera detta.		X		Nämndens svar i yttrandet över årsrapport 2017: Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete, dnr 2018-92.1.2.1. behandlades på nämndens sammanträde den 15 mars 2018. Nämnden beslutade att godkänna förvaltningens förslag till styrdokument för kvalitetsarbete inom äldreomsorg och socialtjänst enligt SOSFS 2011:9. Arbetet med de olika delarna i ledningssystemet pågår genom kartläggning, revidering och dokumentation. <i>Uppföljande granskning samt bedömning av om rekommendationerna har åtgärdats kommer att ske under kommande år.</i>	2019
ÅR 2017	Köhantering inom förskolan Nämnden rekommenderas att utveckla den interna kontrollen av köhanteringen inom förskolan.			X	Nämndens svar i yttrandet över årsrapport 2017: Köhanteringen finns med i nämndens väsentlighets- och riskanalys 2018. Där risken/den oönskade händelsen "regelverket följs inte" har värderats. Riskvärdet blev lågt men en åtgärd lades till: En rutin för egenkontroll avseende tillämpning av stadens regelverk för köhantering inom förskolan tas fram." 2018: Finns med i nämndens risk- och väsentlighetsanalys för intern kontroll 2019. <i>Uppföljande granskning samt bedömning av om rekommendationerna har åtgärdats kommer att ske under kommande år.</i>	2019
ÅR 2017	Delegationsordning Nämnden rekommenderas att tydliggöra beslutanderätten och utveckla en systematisk uppföljning och kontroll av följsamheten till delegationsordningen inom samtliga verksamhetsområden.			X	Nämndens svar i yttrandet över årsrapport 2017: Förtydligande kommer att göras i samband med att delegationsordningen revideras, vilket görs minst årligen. Delegation/tjänstemannabeslut finns med i nämndens väsentlighets- och riskanalys 2018. Där risken/den oönskade händelsen "beslut fattas av felaktig instans och följer inte kommunallagens krav på anmälan" har värderats. Riskvärdet blev lågt men en uppföljningsåtgärd lades till: "Stickprovskontroller gällande nämnds, månadsvisa kontroller inför sociala delegationen". Åtgärden avser samtliga verksamhetsområden. <i>Granskning kommer att ske under kommande år.</i>	2019
ÅR 2018	Direktupphandling Nämnden rekommenderas att säkerställa att direktupphandlingar dokumenteras enligt lagstiftning och följer stadens riktlinjer. Vidare att utarbeta riktlinjer enligt gällande regelverk för direktupphandling.					2019
ÅR 2018	Intäktprocess Nämnden rekommenderas att införa kontroller i syfte att säkerställa att samtliga tjänster faktureras.					2019

ÅR – Års- rapport P – Projekt- rapport	Rekommendation	Åtgärdat			Kommentar	Följs upp
		Ja	Delvis	Nej		
ÅR 2018	Momshantering Nämnden rekommenderas att säkerställa den interna kontrollen avseende de områden där det finns avdragsbegränsningar samt återsökning i kommunkonto-systemet.					2019

Bilaga 3 – Bedömningskriterier

Revisionskontorets bedömningskriterier

För avsnitten Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi och Intern kontroll används följande bedömningar:

<i>Tillfredsställande/Tillräcklig</i> –	Kriterierna är i allt väsentligt uppfyllda
<i>Inte helt tillfredsställande/ Inte helt tillräcklig</i>	Brister finns som måste åtgärdas
<i>Inte tillfredsställande/ Inte tillräcklig</i>	Väsentliga brister finns som måste åtgärdas omgående

För avsnittet Bokslut och räkenskaper gäller följande bedömningar:

Rättvisande, Inte helt rättvisande eller *Inte rättvisande*

Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi

Att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt innebär att nämnden har uppnått kommunfullmäktiges mål samt följt de beslut, riktlinjer gällande lagstiftning och andra föreskrifter som gäller för verksamheten. Bedömningen avser såväl genomförandet som resultatet av verksamheten.

- Nämndens resultat är förenligt med fullmäktiges mål, beslut, och riktlinjer.
- Nämnden har genomfört sitt uppdrag med tillgängliga resurser.
- Nämndens verksamhet har bedrivits enligt gällande lagar, föreskrifter, riktlinjer m.m.
- Nämnden har haft en styrning och uppföljning mot mål och beslut.

Intern kontroll

Den interna kontrollen är en process som utförs av nämnd, förvaltningsledning och personal. Den är en integrerad del i verksamhetens styrning och uppföljning. Processen säkerställer, med en rimlig grad av säkerhet, att verksamheten drivs effektivt, att lagar, förordningar och andra regler följs samt att en tillförlitlig finansiell redovisning och rättvisande rapportering om verksamheten lämnas.

- Nämnden genomför årligen en riskanalys som fångar upp väsentliga risker samt hur de ska hanteras för att minimera risken för att verksamhetens mål inte uppnås.
  - Nämndens organisation har en tydlig fördelning av ansvar och befogenheter som bidrar till att stödja verksamheten och att förhindra avsiktliga och oavsiktliga fel samt oegentligheter.
  - Nämnden följer kontinuerligt och systematiskt upp ekonomi och verksamhet, såväl för verksamhet i egen regi som för sådan som uppdragits åt annan att utföra, analyserar väsentliga avvikelser samt vidtar åtgärder vid behov.
  - Nämnden har en fungerande styrning, kontroll och uppföljning av verksamheten.
  - Nämnden har riktlinjer och rutiner som bidrar till att säkerställa att verksamhetens mål uppfylls och att föreskrifter följs.
  - Nämnden följer upp den interna kontrollen systematiskt och regelbundet.
-

Bokslut och räkenskaper

Nämndens redovisning är upprättad enligt lagstiftning och god redovisningssed så att räkenskaperna ger en rättvisande bild av resultat och ställning.

- Nämndens bokslut är rättvisande.
- Nämndens räkenskaper är upprättade enligt kommunala redovisningslag och god redovisningssed.